

Bruxelles, 24.6.2020
COM(2020) 258 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025)

INTRODUCERE

Criminalitatea ne poate afecta pe fiecare dintre noi. În fiecare an, milioane de persoane din Uniunea Europeană¹ cad victime ale criminalității. O Uniune a egalității trebuie să asigure acces la justiție tuturor victimelor criminalității², indiferent unde în UE a fost săvârșită infracțiunea sau în ce circumstanțe.

Victimele criminalității trebuie să aibă în permanență acces la asistență și la protecție. Odată cu impunerea măsurilor de limitare a mișcării persoanelor la nivelul întregii societăți în timpul pandemiei de COVID-19, s-a înregistrat o creștere a cazurilor de violență domestică³, de abuz sexual asupra copiilor, de criminalitate cibernetică⁴ și de infracțiuni rasiste sau xenofobe motivate de ură⁵. Este esențială, prin urmare, consolidarea cadrului pentru acordarea de asistență și protecție victimelor și garantarea rezilienței acestuia în situații de criză.

Această primă strategie a UE privind drepturile victimelor oferă un cadru pentru activitatea Comisiei în perioada 2020-2025. Ea invită, de asemenea alte părți interesate, inclusiv statele membre ale UE și societatea civilă, să se implice în acest sens. O atenție deosebită este acordată nevoilor specifice ale victimelor violenței bazate pe gen. UE va face tot ceea ce îi stă în putință pentru a preveni și a combate violența bazată pe gen și pentru a acorda asistență și protecție victimelor unor astfel de infracțiuni. Forța UE ține de diversitatea sa. Prin urmare, UE va face tot posibilul pentru a preveni și a combate infracțiunile motivate de ură, sub toate formele lor, inclusiv infracțiunile inspirate de ura rasială, antisemită, homofobă sau transfobă.

UE a adoptat deja un set solid de drepturi ale victimelor. Directiva privind drepturile victimelor⁶ prevede dreptul de a avea acces la informații, dreptul la asistență și la protecție în conformitate cu nevoile specifice ale victimelor, precum și un set de drepturi procedurale. Printre alte acte relevante ale UE se numără Directiva privind despăgubirea⁷

¹ Potrivit Eurostat, în 2017 au avut loc în UE aproximativ 15 milioane de infracțiuni grave (cazuri de omucidere, exploatare sexuală a copiilor, agresiune, răpire, violență sexuală, viol, agresiune sexuală și jaf).

² Astfel cum subliniază Agenția pentru Drepturi Fundamentale în documentul *Victims' rights as standards of criminal justice – Justice for victims of violent crime* („Drepturile victimelor ca standarde ale justiției penale – Dreptate pentru victimele infracțiunilor violente”) (2019), drepturile la acces la justiție și la protecție ale victimelor constituie drepturi fundamentale.

³ A se vedea documentul Organizației Mondiale a Sănătății (martie 2020) privind creșterea numărului cazurilor de violență domestică în timpul pandemiei de COVID-19:

<https://www.who.int/reproductivehealth/publications/emergencies/COVID-19-VAW-full-text.pdf>.

⁴ Europol, *Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis* (Cum se poate profita de pe urma pandemiei: cum exploatează infractorii criza provocată de pandemia de COVID-19), martie 2020, a se vedea: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>.

⁵ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1>

⁶ Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului („Directiva privind drepturile victimelor”).

⁷ Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității („Directiva privind despăgubirea”).

și normele UE privind ordinele europene de protecție⁸. UE a adoptat, de asemenea, instrumente menite să răspundă nevoilor specifice ale victimelor anumitor infracțiuni: Directiva privind combaterea traficului de persoane⁹, Directiva împotriva abuzului sexual și a exploatării sexuale a copiilor¹⁰ și Directiva privind combaterea terorismului¹¹, care prevede drepturi specifice pentru victimele terorismului. UE a semnat, de asemenea, Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul)¹².

În pofida acestor progrese, rapoarte recente¹³ arată că **victimele criminalității încă nu își pot exercita pe deplin drepturile în UE**. Dificultățile victimelor în a avea acces la justiție se datorează în principal lipsei de informații și faptului că nu beneficiază de o asistență și o protecție suficientă. Victimele sunt adesea susceptibile să facă obiectul victimizării secundare¹⁴ în timpul procedurilor penale și atunci când solicită despăgubiri. Pentru persoanele care sunt victime ale criminalității în timpul deplasărilor în străinătate este chiar și mai dificil să aibă acces la justiție și la despăgubiri. Pentru victimele cele mai vulnerabile, cum ar fi victimele violenței bazate pe gen, victimele copii, victimele care au un handicap, victimele în vârstă, victimele infracțiunilor motivate de ură, victimele terorismului sau ale traficului de persoane, este deosebit de dificil să treacă printr-un proces penal și să facă față consecințelor infracțiunii căreia i-au fost victimă.

Această problemă nu poate fi abordată fără o mai bună aplicare în practică a normelor UE privind drepturile victimelor. Rapoartele recente ale Comisiei referitoare la transpunerea Directivei privind drepturile victimelor¹⁵ și a Directivei privind ordinul

⁸ Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție și Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă.

⁹ Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului.

¹⁰ Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului.

¹¹ Directiva (UE) 2017/541 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2017 privind combaterea terorismului și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/475/JAI a Consiliului și de modificare a Deciziei 2005/671/JAI a Consiliului („Directiva privind combaterea terorismului”).

¹² Convenția de la Istanbul a fost semnată de UE în 2017. Aceasta reprezintă etalonul pentru standardele internaționale în domeniu. La momentul actual, toate statele membre ale Uniunii Europene au semnat convenția, iar 21 au ratificat-o.

¹³ A se vedea, în special, rapoartele recente ale Comisiei privind transpunerea Directivei privind drepturile victimelor și a Directivei privind ordinul european de protecție, la care se face trimitere mai jos, precum și o serie de alte rapoarte recente referitoare la drepturile victimelor, la care se face, de asemenea, trimitere mai jos.

¹⁴ Victimizarea secundară poate fi definită drept consecințele negative pe care le poate avea pentru victime participarea la procedurile penale, inclusiv faptul că s-ar afla în prezența autorilor infracțiunilor respective, a autorităților judiciare și/sau a publicului larg.

¹⁵ Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind transpunerea Directivei privind drepturile victimelor, COM(2020) 188 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2020%3A188%3AFIN>.

europăean de protecție¹⁶ arată că trebuie realizate progrese suplimentare pentru ca aceste instrumente să-și atingă potențialul maxim¹⁷. Acest lucru se explică, cel mai adesea, prin faptul că aceste instrumente nu au fost transpuse integral. Majoritatea statelor membre nu au transpus încă în totalitate standardele minime convenite în normele UE privind drepturile victimelor¹⁸. Rapoartele privind punerea în aplicare relevă, de asemenea, o punere incorectă în aplicare a standardelor respective în sistemele juridice naționale. Punerea integrală în aplicare a acestor instrumente necesită instituirea unor structuri corespunzătoare, care să furnizeze servicii de asistență generală și de specialitate și de protecție în conformitate cu nevoile specifice ale victimelor. Mai mult, toți actorii care intră în contact cu victimele trebuie să fie formați corespunzător cu privire la drepturile victimelor și să aibă pe deplin cunoștință de acestea. Este esențial ca toate statele membre să transpună și să pună în aplicare integral standardele minime convenite. Comisia se va concentra asupra asigurării punerii corecte în aplicare a normelor UE inclusiv prin noi acțiuni în justiție, dacă va fi nevoie. În plus, Comisia va promova aplicarea celor mai bune practici atât în ceea ce privește respectarea standardelor minime convenite, cât și depășirea acestora. **Acolo unde este necesar, Comisia va propune consolidarea în continuare a normelor UE privind drepturile victimelor.**

Mai multe părți interesate au prezentat recomandări cu privire la cum ar putea fi îmbunătățită politica UE privind drepturile victimelor. La elaborarea prezentei strategii, Comisia a ținut cont de Concluziile Consiliului din decembrie 2019 privind drepturile victimelor¹⁹, de un studiu al Parlamentului European²⁰, precum și de recomandările formulate în mai multe rapoarte, inclusiv cel al consilierii speciale a fostului președinte al

¹⁶ Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu referitor la transpunerea Directivei 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție, COM(2020)187 final, a se vedea: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2020%3A187%3AFIN>.

¹⁷ Concluzii asemănătoare se pot desprinde din rapoartele privind punerea în aplicare a Directivei privind abuzul sexual asupra copiilor (COM/2016/0871 și COM/2016/0872) și a Directivei privind traficul de persoane [COM(2016) 722 final].

¹⁸ Comisia a demarat 21 de acțiuni de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru transpunerea incompletă a Directivei privind drepturile victimelor împotriva următoarelor țări: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia și Suedia.

¹⁹ Concluziile Consiliului privind drepturile victimelor, adoptate la 3 decembrie 2019. <https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/jha/2019/12/02-03/>.

²⁰ Parlamentul European, *Criminal procedural laws across the European Union – A comparative analysis of selected main differences and the impact they have over the development of EU legislation* (Dreptul procesual penal în Uniunea Europeană – O analiză comparativă a câtorva diferențe principale și a impactului pe care îl au acestea asupra elaborării legislației UE), august 2018, document disponibil la adresa https://www.europarl.europa.eu/thinktank/ro/document.html?reference=IPOL_STU%282018%29604977.

Comisiei, Jean-Claude Juncker, privind despăgubirea victimelor²¹, al Agenției Drepturilor Fundamentale²² și al organizației Victim Support Europe²³.

Prezenta strategie se bazează pe o abordare cu două componente: **consolidarea capacității de acțiune a victimelor criminalității și cooperarea pentru apărarea drepturilor acestora**. Este esențial să se consolideze capacitatea de acțiune a victimelor criminalității astfel încât acestea să poată raporta infracțiunile cărora le-au fost victime, să participe la procedurile penale, să solicite despăgubiri și, nu în ultimul rând, să își revină, în măsura posibilului, de pe urma consecințelor infracțiunii respective²⁴. Aceste obiective ambițioase pot fi realizate doar dacă atât Comisia, cât și toți actorii relevanți lucrează împreună. Din acest motiv, prezenta strategie se axează, de asemenea, pe consolidarea cooperării și a coordonării.

Strategia prezintă cinci priorități-cheie: (i) comunicarea eficientă cu victimele și crearea unui mediu sigur, care să le permită acestora să raporteze infracțiunile; (ii) îmbunătățirea asistenței și protecției acordate victimelor celor mai vulnerabile; (iii) facilitarea accesului victimelor la despăgubiri; (iv) consolidarea cooperării și a coordonării în rândul tuturor actorilor relevanți; și (v) consolidarea dimensiunii internaționale a drepturilor victimelor.

CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE ACȚIUNE A VICTIMELOR CRIMINALITĂȚII

1. Comunicarea eficientă cu victimele și crearea unui mediu sigur, care să le permită acestora să raporteze infracțiunile

Pentru a avea o politică eficientă de combatere a criminalității, autoritățile naționale trebuie să asigure **un mediu sigur, care să permită victimelor să raporteze infracțiunile**. Îmbunătățirea asistenței și a protecției oferite victimelor criminalității va însemna o securitate sporită pentru toți cetățenii Uniunii Europene.

²¹ „Consolidarea drepturilor victimelor: de la despăgubiri la reparații – pentru o nouă strategie a UE privind drepturile victimelor 2020-2025”, Raport întocmit de J. Milquet, consiliera specială a președintelui Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker, https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights_en.

²² Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, patru rapoarte privind justiția pentru victimele infracțiunilor violente, aprilie 2019, disponibile la adresa <https://fra.europa.eu/en/publication/2019/victims-rights-standards-criminal-justice-justice-victims-violent-crime-part-i>.

²³ Victim Support Europe, *Victims of Crime Implementation Analysis of Rights in Europe* (Analiza exercitării de către victimele infracțiunilor a drepturilor lor în Europa), octombrie 2019, disponibil la adresa <https://victimsupport.eu/about-us/our-projects/vociare/>.

²⁴ Justiția reparatorie este importantă în acest sens. Justiția reparatorie înglobează o multitudine de servicii, de la medierea dintre victimă și autorul infracțiunii la conferința familială și cercurile de verdict (considerentul 46 din Directiva privind drepturile victimelor).

Mult prea adesea, victimele nu își cunosc drepturile²⁵. Adesea, persoanele care intră în contact cu victimele (inclusiv autoritățile cu care victimele au primul contact) și care ar trebui să le informeze cu privire la drepturile lor nu sunt bine pregătite pentru a face acest lucru²⁶. Faptul că multe infracțiuni nu sunt raportate autorităților este o altă problemă gravă. Teama de autorul infracțiunii sau de consecințele negative care decurg din participarea la procesul judiciar le împiedică adesea pe victime să raporteze infracțiunea. În general foarte puține dintre cazurile de violență sexuală și bazată pe gen care au loc ajung să fie raportate. Doar aproximativ o treime dintre femeile care au fost abuzate fizic sau sexual, majoritatea de către partenerii lor sau de rude apropiate, au contactat autoritățile²⁷. În cazurile de violență bazată pe gen, ar trebui să se aibă extrem de multă grijă pentru a se evita victimizarea copiilor. Poate fi, de asemenea, dificil pentru un copil să raporteze o infracțiune. Copiii sunt adesea victimizați în mediul familial sau de către persoanele de care aceștia depind. Prin urmare, este esențial să se asigure modalități speciale de raportare a infracțiunilor pentru astfel de victime. Personalul de specialitate care intră în contact cu ei (cum ar fi personalul medical sau cadrele didactice) ar trebui să fie formați astfel încât să poată depista infracțiunile și să le trateze în mod adecvat.

Este important, de asemenea, ca personalul de specialitate să comunice cu victimele într-o manieră adaptată nevoilor specifice ale acestora. Acest aspect este relevant mai ales în cazul victimelor cu handicap. Personalul de specialitate care intră în contact cu victimele cu handicap ar trebui să beneficieze de formarea necesară pentru a comunica cu acestea într-o manieră care să țină cont de eventualele deficiențe mintale sau fizice ale acestora, cum ar fi deficiențele de auz sau de vorbire. În plus, trebuie să se asigure accesibilitatea incintelor pentru victimele cu handicap, astfel încât acestea să poată raporta infracțiunile și să poată participa la procedurile penale.

Mai mult, victimele criminalității care provin din comunități defavorizate sau vulnerabile sau care sunt din rândul minorităților ar putea avea un nivel scăzut de încredere în autoritățile publice, ceea ce le împiedică să raporteze infracțiunile²⁸. Sondajele efectuate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale indică faptul că un număr considerabil infracțiuni motivate de ură îndreptate împotriva comunității LGBTI+, a negrilor, a

²⁵ A se vedea, în special, raportul VOCIARE elaborat de organizația Victim Support Europe, p. 4 și pp. 24-30.

²⁶ Cele patru rapoarte ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale privind drepturile victimelor indică un nivel insuficient de formare în materie de drepturi ale victimelor a persoanelor care intră în contact cu victimele, inclusiv a organelor polițienești, și evidențiază rolul important al facultăților de drept în ceea ce privește educarea avocaților în acest sens; a se vedea, cu titlu de exemplu: Raport Partea I, Opinia 2, Raport Partea a II-a, Opiniile 2, 7, Raport Partea a III-a, Opiniile 2, 4 (în ceea ce privește înțelegerea globală a drepturilor victimelor de către practicieni); Partea a IV-a a Raportului subliniază lipsa înțelegerii de către practicieni a nevoilor și a drepturilor femeilor care sunt victime ale violenței în cuplu.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-based-violence/ending-gender-based-violence_en

²⁸ A se vedea Raportul Comisiei întocmit de Grupul la nivel înalt al UE cu privire la combaterea rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță, intitulat *Ensuring justice, protection and support for victims of hate crime and hate speech: 10 key guiding principles* („Garantarea accesului la justiție, a protecției și a sprijinului pentru victimele infracțiunilor motivate de ură și ale discursurilor de incitare la ură: zece principii directoare esențiale”) (decembrie 2017) și Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale intitulat *Ensuring justice for hate crime victims: professional perspectives* (aprilie 2016).

musulmanilor și a evreilor nu sunt raportate²⁹. Pentru a spori numărul infracțiunilor raportate de către membrii acestor comunități, este esențial să se sporească nivelul de încredere în autoritățile publice, de exemplu prin consolidarea cooperării între autoritățile competente și comunitățile relevante³⁰. Este la fel de important să se organizeze cursuri de formare specifică cu privire la nediscriminare destinate personalului polițienesc și altor persoane care intră în contact cu aceste victime³¹.

O parte tot mai importantă din viața noastră se desfășoară online, iar această tendință a fost și mai accentuată de pandemia de COVID-19. Criminalitatea informatică³² poate include infracțiuni grave împotriva unor persoane, cum ar fi infracțiunile sexuale online (inclusiv împotriva copiilor), furtul de identitate, infracțiunile motivate de ură în mediul online și infracțiunile împotriva proprietății (cum ar fi fraudă și contrafacerea mijloacelor de plată fără numerar). Victimele criminalității informatice nu știu întotdeauna cui să se adreseze pentru a primi o asistență relevantă și reparații pentru prejudiciul suferit și adesea renunță să mai raporteze infracțiunea. În special copiii sau persoanele în vârstă pot să nu aibă competențele digitale necesare sau să nu cunoască măsurile reparatorii la care au dreptul. Raportarea infracțiunilor de criminalitate cibernetică ar trebui facilitată și mai mult, iar victimelor ar trebui să li se acorde ajutorul de care au nevoie³³.

Creșterea nivelului de sensibilizare în ceea ce privește drepturile victimelor reprezintă un element indispensabil pentru crearea unui mediu mai sigur pentru victime. Prin urmare, prin prezenta strategie, Comisia va promova o mai bună comunicare cu privire la

²⁹ Marea majoritate (64 %) a negrilor care au fost victime ale violenței rasiale, precum și (63 %) din victimele atacurilor fizice rasiste care au avut drept autori ofițeri de poliție nu au raportat incidentul cel mai recent căruia i-au fost victime fie pentru că au considerat că raportarea infracțiunii nu ar schimba nimic (34 %), fie pentru că victimele nu au încredere în poliție sau se tem de poliție (28 %), a se vedea documentul *Being Black in the EU* (Ce înseamnă să fii negru în UE), Agenția pentru Drepturi Fundamentale, noiembrie 2018. Aproape jumătate din musulmanii care au luat parte la Sondajul FRA MIDIS II din 2017 nu au raportat cel mai recent incident de hărțuire motivată de ură îndreptat împotriva lor deoarece erau convinși că nu s-ar fi luat nicio măsură. Un nivel la fel de scăzut de raportare a infracțiunilor s-a constatat, de asemenea, printre membrii comunității LGBTI+, conform Sondajului EU-LGBTI II – *A long way to go for LGBTI equality* (Un drum lung până la egalitatea LGBTI) realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale (14 mai 2020). Patru din cinci europeni evrei (79 %) care au fost victime ale hărțuirii antisemite nu au raportat niciodată incidentul cel mai grav îndreptat împotriva lor. Aproape jumătate (43 %) nu au raportat incidentul deoarece au considerat că acesta nu era suficient de grav, ceea ce evidențiază faptul că agresiunile antisemite îndreptate zi de zi împotriva evreilor au devenit obișnuite (Sondajul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene privind discriminarea și infracțiunile motivate de ură împotriva evreilor în UE).

³⁰ A se vedea, de exemplu, Grupul de servicii pentru victime din Irlanda, care include reprezentanți ai sistemului judiciar și ai serviciului de probațiune și penitenciare, avocați, unități de poliție și structuri spitalicești.

³¹ Crearea așa-numitelor „ghișee curcubeu” la sediile poliției locale din anumite state membre, cum s-a întâmplat în Belgia, reprezintă un bun exemplu de abordare respectuoasă a comunității LGBTI+ de către poliție.

³² În sensul prezentei strategii, criminalitatea cibernetică sau online înseamnă orice tip de infracțiuni comise în mediul online sau prin utilizarea unui calculator sau a unor instrumente online.

³³ Printre altele, Comisia va colabora cu statele membre pentru a se asigura că dispozițiile relevante ale Directivei privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar vor fi puse în aplicare integral și va analiza cum ar putea sprijini în continuare luarea de măsuri suplimentare de combatere a fraudelor și a furtului de identitate online, inclusiv prin sprijinirea victimelor. În ceea ce privește materialele din mediul online care conțin abuzurile sexuale asupra copiilor, Comisia va continua să sprijine inițiative precum rețeaua INHOPE finanțată de UE (a se vedea <https://www.inhope.org/EN>), care le permite utilizatorilor de internet să raporteze în mod anonim un astfel de conținut.

drepturile și la nevoile victimelor prin lansarea **unei campanii a UE privind drepturile victimelor** și prin promovarea activităților de formare.

Campania UE se va concentra pe sporirea nivelului de sensibilizare în ceea ce privește drepturile victimelor în general și va promova **acordarea de asistență de specialitate și de protecție victimelor cu nevoi specifice, cum ar fi victimele violenței bazate pe gen și ale violenței domestice și victimele infracțiunilor motivate de ură**. O atenție deosebită va fi acordată grupurilor vulnerabile și comunităților marginalizate sau izolate³⁴, care se confruntă cu mai multe obstacole din acest punct de vedere sau care au posibilități limitate de acces la justiție și la asistență. Se va acorda, de asemenea, o atenție deosebită metodelor adecvate de comunicare pentru ca orice campanie de sensibilizare organizată să se adreseze și victimelor copii, victimelor care sunt persoane în vârstă sau victimelor care au un handicap.

Comisia se va axa, de asemenea, pe **activități de formare** destinate efectiv celor care intră în contact cu victimele, precum autoritățile judiciare și alți membri ai personalului judiciar care sunt în contact cu victimele, cum ar fi avocații, procurorii, personalul instanțelor și al serviciilor de probațiune. În acest sens, Comisia își va consolida cooperarea cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (EJTN)³⁵. De asemenea, Comisia va promova o mai bună înțelegere a drepturilor victimelor și metode îmbunătățite de comunicare cu victimele între autoritățile de aplicare a legii, cu ajutorul Agenției Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL)³⁶. Pentru a răspunde nevoilor specifice ale victimelor criminalității cibernetice, Comisia va continua, de asemenea, să sprijine Grupul european de formare și educație în combaterea criminalității informatice (ECTEG)³⁷.

Serviciile de justiție reparatorie le oferă victimelor un mediu sigur în care să își facă auzită vocea și le oferă sprijin pe parcursul procesului de vindecare. Directiva privind drepturile victimelor impune ca astfel de servicii să țină seama în primul rând de interesele și de nevoile victimei³⁸. Trebuie instituite garanții pentru ca victima să nu fie victimizată și mai mult pe parcursul procesului. În practică, personalul de specialitate și victimele nu au suficiente cunoștințe cu privire la serviciile de justiție reparatorie³⁹. Prin urmare, este esențial ca statele membre să asigure standarde de înaltă calitate în ceea ce privește furnizarea de servicii de justiție reparatorie și să le ofere formare practicienilor din domeniul justiției reparatorii. Beneficiile potențiale ale unor astfel de servicii depind de disponibilitatea, accesibilitatea și calitatea serviciilor de justiție reparatorie din statele membre.

³⁴ De exemplu, minoritățile etnice și religioase, persoanele cu handicap sau persoanele în vârstă.

³⁵ <http://www.ejtn.eu/>

³⁶ <https://www.cepol.europa.eu/ro>

³⁷ <https://www.ecteg.eu/>

³⁸ A se vedea articolul 12 și considerentul 46 din Directiva privind drepturile victimelor.

³⁹ Raportul VOciare elaborat de Victim Support Europe.

Comisia, împreună cu statele membre, va continua să îmbunătățească atât calitatea, cât și fiabilitatea informațiilor privind drepturile victimelor de pe **Portalul e-justiție**⁴⁰ și le va promova, făcându-le disponibile unei game largi de utilizatori finali potențiali. Printre aceștia se numără victimele, organizațiile de sprijinire a victimelor și autoritățile naționale (inclusiv autoritățile consulare și organele polițienești). Pentru a asigura diseminarea informațiilor privind drepturile victimelor, Comisia va îmbunătăți, de asemenea, accesul la informațiile rezultate în urma proiectelor relevante cu finanțare UE⁴¹ și va pune la dispoziție o bază de date cuprinzătoare cu astfel de proiecte pe site-ul Europa.

Eficiența asistenței și a protecției acordate victimelor criminalității nu se poate realiza fără cooperarea autorităților naționale și a organizațiilor de sprijinire a victimelor. În acest sens, Comisia va promova formarea reciprocă⁴² și schimbul de bune practici în rândul autorităților naționale și al organizațiilor de sprijinire a victimelor⁴³. În ceea ce privește **noul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027**, Comisia a propus să continue să ofere posibilități de finanțare organizațiilor de sprijinire a victimelor, astfel încât acestea să poată contribui la punerea corectă în aplicare a normelor UE privind drepturile victimelor⁴⁴. În plus, în noul cadru financiar multianual, Comisia va promova integrarea măsurilor privind drepturile victimelor în programele cu finanțare ale UE pentru politici precum securitatea⁴⁵, sănătatea sau educația. O astfel de abordare va spori nivelul de sensibilizare cu privire la drepturile victimelor în rândul unei audiențe mai largi și va spori posibilitățile de finanțare pentru proiectele care adoptă o abordare holistică în materie de drepturi ale victimelor.

Comisia va continua să monitorizeze **punerea în aplicare a normelor UE relevante**, inclusiv a dispozițiilor Directivei privind drepturile victimelor referitoare la drepturile victimelor la informare, de exemplu comunicând într-un limbaj simplu și accesibil, acordând asistență și protecție victimelor în funcție de nevoile specifice ale fiecărui individ și furnizând activități de formare. Astfel cum se indică în raportul Comisiei cu privire la punerea în aplicare a Directivei privind drepturile victimelor, majoritatea statelor membre încă întâmpină probleme în ceea ce privește transpunerea completă/corectă și/sau punerea în practică a acestor dispoziții-cheie ale directivei.

⁴⁰ https://beta.e-justice.europa.eu/65/RO/victims_of_crime?init=true

⁴¹ Proiectele relevante finanțate în cadrul Programului „Justiție” 2014-2020, al Programului „Drepturi, egalitate și cetățenie” 2014-2020 și al programelor ulterioare acestora cuprinse în noul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027 https://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm.

⁴² Activitățile de formare reciprocă presupun participarea autorităților naționale relevante și a organizațiilor de sprijinire a victimelor.

⁴³ De exemplu, schimbul de bune practici pentru sprijinirea victimelor violenței bazate pe gen va fi organizat prin intermediul Programului UE de învățare reciprocă privind egalitatea de gen.

⁴⁴ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:4524c01c-a0e6-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF

⁴⁵ Un exemplu de astfel de acțiune aflată deja în curs de derulare îl reprezintă includerea raportării infracțiunilor de criminalitate în mediul online în viitoarea finanțare pentru combaterea criminalității cibernetice în cadrul Programului anual de lucru al Fondului pentru securitate internă – Poliție pentru 2020.

Acțiuni-cheie pentru Comisia Europeană:

- lansarea unei campanii UE cu scopul de a asigura un nivel mai mare de sensibilizare în ceea ce privește drepturile victimelor și de a promova acordarea de asistență de specialitate și de protecție victimelor cu nevoi specifice;
- promovarea activităților de formare pentru autoritățile judiciare și de aplicare a legii;
- furnizarea de finanțare din partea UE pentru organizațiile naționale de sprijinire a victimelor și pentru organizațiile relevante de la nivelul comunităților în vederea furnizării de informații și a acordării de asistență și protecție victimelor, precum și a promovării serviciilor de justiție reparatorie.

Acțiuni-cheie pentru statele membre:

- asigurarea punerii în aplicare integrale și corecte a Directivei privind drepturile victimelor și a altor acte normative ale UE privind victimele anumitor infracțiuni, în special a dispozițiilor referitoare la accesul victimelor la informații, la asistență și protecție;
- lansarea de campanii de sensibilizare la nivel național cu privire la drepturile victimelor, inclusiv acordarea de asistență victimelor cu nevoi specifice;
- sprijinirea societății civile în ceea ce privește consolidarea drepturilor victimelor, inclusiv cu ajutorul finanțării UE disponibile.

Acțiuni-cheie pentru alte părți interesate:

Organizații de sprijinire a victimelor:

- cooperarea cu autoritățile naționale, inclusiv autoritățile judiciare și de aplicare a legii, și participarea la activități de formare reciprocă.

2. Îmbunătățirea asistenței și a protecției acordate victimelor celor mai vulnerabile

Toate victimele criminalității sunt vulnerabile, însă, din cauza trăsăturilor lor personale, a caracterului infracțiunii căreia i-au fost victimă sau a situației lor personale, unele victime sunt chiar mai vulnerabile decât altele.

Vulnerabilitatea anumitor victime se poate înrăutăți în anumite circumstanțe. În perioadele în care sunt în vigoare măsuri de limitare a deplasării persoanelor, cum este cea în curs, cauzată de pandemia de COVID-19, există un risc mai mare ca **victimele violenței domestice**⁴⁶ să facă obiectul unor acte de violență (întrucât trăiesc sub același acoperiș cu autorii violențelor), iar accesul lor la asistență și protecție este limitat⁴⁷.

⁴⁶ Violența domestică este acel tip de violență care are loc într-o relație apropiată, atunci când autorul infracțiunii locuiește împreună cu victima. Conform Directivei privind drepturile victimelor, violența în cadrul unei relații apropiate este săvârșită de o persoană care este în prezent sau a fost soțul/soția sau partenerul sau un alt membru de familie al victimei, indiferent dacă autorul infracțiunii locuiește sau a locuit împreună cu victima

Măsurile naționale de asistență⁴⁸ și protecție trebuie să fie eficace pentru toate victimele și în orice moment. În cazul victimelor violenței domestice, aceasta înseamnă că adăposturile, liniile de asistență telefonică și asistența psihologică ar trebui să fie disponibile și în perioade de criză. Pentru a se garanta faptul că, pe timpul crizei, toate victimele vor beneficia de asistență și protecție, inclusiv victimele violenței domestice, măsurile de sprijinire a victimelor ar trebui integrate în cadrele de măsuri naționale de urgență adoptate în caz de pandemie. Acest lucru se poate face, de exemplu, prin declararea serviciilor de sprijinire a victimelor drept servicii esențiale⁴⁹.

Majoritatea statelor membre au luat măsuri speciale de asistență și de protecție pentru victimele criminalității în timpul pandemiei de COVID-19 și al aplicării măsurilor de limitare a deplasării persoanelor. În special, este esențial să se asigure accesul eficace al victimelor la servicii de asistență online și offline, inclusiv la asistență psihologică și la alte servicii sociale. Victimele violenței domestice ar trebui, în special, să aibă acces la adăposturi, la asistență psihologică, la sprijin pentru depășirea traumelor și la consiliere psihologică. Autoritățile naționale de asigurare a respectării legii ar trebui, de asemenea, să fie deosebit de vigilente în ceea ce privește atât cazurile înregistrate, cât și noile cazuri de violență domestică. De asemenea, este esențial să se asigure protecția fizică a victimelor. Comisia promovează schimbul de bune practici cu privire la modalitățile optime de asigurare a accesului victimelor la asistență și la protecție în timpul pandemiei de COVID-19 prin colaborarea cu autoritățile naționale și cu societatea civilă.

Comisia va desprinde învățămintele care se impun analizând consecințele pandemiei de COVID-19 asupra victimelor criminalității, cu scopul de **a spori reziliența structurilor de sprijinire a victimelor din societățile noastre**. În special, Comisia se va inspira din bunele practici în materie de drepturi ale victimelor relevate de pandemia de COVID-19⁵⁰ și va promova acțiuni precum declararea serviciilor de sprijinire a victimelor drept servicii esențiale, dezvoltarea serviciilor de asistență online și includerea societății civile în acțiunile de asistență și protecție a victimelor.

(a se vedea considerentul 18 din Directiva privind victimele). Acest tip de violență afectează mai mult femeile și copiii.

⁴⁷ A se vedea, de exemplu, avizul Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați <https://eige.europa.eu/news/coronavirus-puts-women-frontline> și *Coronavirus pandemic in the EU - Fundamental Rights Implications* (Pandemia de COVID-19 în UE – Implicații asupra drepturilor fundamentale) - Buletinul 1 al Agenției pentru Drepturi Fundamentale <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1#TabPubOverview0>.

⁴⁸ Informații cu privire la cele mai apropiate servicii de sprijinire a victimelor violenței domestice sunt disponibile aici: <https://www.wave-network.org/find-help/>.

⁴⁹ Declararea unui serviciu ca fiind serviciu esențial garantează că acesta va continua să fie furnizat în timpul unei crize. Serviciile de sprijinire a victimelor au continuat să funcționeze în timpul pandemiei de COVID-19 în majoritatea statelor membre care au furnizat date cu privire la acest subiect Comisiei și rețelei europene pentru drepturile victimelor. Unele state membre, inclusiv Spania și Portugalia, au declarat serviciile lor naționale de sprijinire a victimelor ca fiind servicii esențiale. A se vedea portalul e-justiție.

⁵⁰ În acest sens, a se vedea, în special, selecția de bune practici privind drepturile victimelor în timpul pandemiei de COVID-19 publicată de Comisie pe portalul e-Justiție https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-ro.do?init=true

Normele UE privind drepturile victimelor⁵¹ impun statelor membre obligația de a se asigura că victimele au acces gratuit și în condiții de confidențialitate la servicii de asistență generală și de specialitate adaptate nevoilor lor specifice. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor, serviciile de asistență generală ar trebui să ofere informații, consiliere, sprijin emoțional și psihologic și să direcționeze victimele către serviciile de asistență medicală corespunzătoare. În plus, aceste servicii ar trebui să protejeze viața privată a victimelor și a familiilor acestora. Toate victimele cu nevoi specifice ar trebui să aibă acces la asistență de specialitate, bazată pe o abordare integrată și specifică, ținând cont de nevoile specifice ale victimelor, de gravitatea prejudiciului suferit, de relația dintre victimă și autorul infracțiunii și de situația victimelor în mediul social mai larg în care trăiesc.

Directiva privind drepturile victimelor prevede, de asemenea, ca toate victimele să aibă acces la protecție în conformitate cu nevoile lor specifice. Trebuie acordată o atenție deosebită protecției victimelor cu nevoi specifice împotriva riscului victimizării secundare, repetate, a intimidări și a represaliilor.

Victimele violenței bazate de gen⁵² sunt adesea puternic afectate din cauza naturii, a circumstanțelor și a consecințelor diferitelor forme de infracțiuni penale, printre care violența domestică, violența sexuală și/sau traficul de persoane. Amploarea violenței bazate pe gen în UE este alarmantă: una din trei femei (33 %) a fost victima unui act de violență fizică și/sau sexuală după împlinirea vârstei de 15 ani⁵³. Prin **Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025**⁵⁴, Comisia depune eforturi pentru a pune capăt violenței bazate pe gen îndreptate împotriva femeilor și a fetelor. Printre acțiunile întreprinse în acest sens se numără aderarea UE la Convenția de la Istanbul sau adoptarea unor măsuri legislative alternative care să asigure atingerea aceluiași obiectiv. Comisia va lansa, de asemenea, o **rețea a UE pentru prevenirea violenței bazate pe gen și a violenței domestice** și va lua măsuri pentru a **proteja siguranța victimelor criminalității cibernetice bazate pe gen**, în special prin facilitarea elaborării unui cadru de cooperare între platformele internet și alte părți interesate.

Comisia se va axa pe **consolidarea protecției fizice a victimelor**. În special, Comisia va continua să promoveze utilizarea **ordinelor europene de protecție** pentru persoanele care necesită protecție în timpul călătoriilor sau care se mută în altă țară din UE. Numărul de ordine europene de protecție emise și executate în Uniunea Europeană este foarte

⁵¹ A se vedea, în special, articolele 8 și 9 din Directiva privind drepturile victimelor și dispozițiile relevante din legislația sectorială, cum ar fi articolul 23 din Directiva privind combaterea terorismului.

⁵² Potrivit Directivei privind drepturile victimelor (considerentul 17), violența bazată pe gen este „violență îndreptată împotriva unei persoane din cauza genului, a identității de gen sau a afirmării de gen a acesteia sau care afectează în mod disproporționat persoanele aparținând unui anumit gen”.

⁵³ FRA (2014), *Violence against women: an EU-wide survey* („Violența împotriva femeilor: un sondaj la nivelul întregii UE”). Principalele rezultate, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg.

⁵⁴ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025, COM(2020)152 final, a se vedea: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0152>.

scăzut⁵⁵. Această situație se explică, printre altele, prin faptul că posibilitatea recurgerii la acestea nu este suficient cunoscută și că există o mare varietate de măsuri de protecție în statele membre, care sunt complexe și ineficiente.

Cu toate acestea, eficacitatea ordinelor europene de protecție depinde, într-adevăr, de măsurile naționale subiacente de asigurare a protecției fizice a victimelor. În prezent, măsurile naționale sunt insuficiente, iar victimele nu sunt încă în siguranță, chiar dacă sunt protejate prin ordine de protecție⁵⁶. În special, nu se iau suficient în considerare nevoile specifice ale femeilor care solicită ordine de protecție naționale sau europene, iar aceste nevoi nu se reflectă în măsurile naționale de protecție fizică⁵⁷. Normele UE nu armonizează caracterul măsurilor naționale de protecție sau procedurile instituite în temeiul dreptului național pentru a asigura protecția fizică a victimelor. Directiva privind drepturile victimelor (articolul 18) prevede măsuri care vizează acordarea de sprijin emoțional și psihologic și de protecție victimelor, rămânând ca modalitățile prin care se asigură protecția fizică a victimelor și a membrilor familiei acestora împotriva unor noi acte de violență să fie reglementate de legislația națională. Din acest motiv, Comisia va avea în vedere consolidarea în continuare a protecției victimelor prin introducerea unor **standarde minime privind protecția fizică a victimelor**, inclusiv a unor condiții minime privind emiterea de măsuri de protecție și modalitățile acestora (cum ar fi ordinele de protecție și de interdicție)⁵⁸. În plus, Comisia va continua să promoveze aplicarea eficace a ordinelor de protecție naționale și europene prin oferirea de posibilități de finanțare prin programul „Justiție”, prin programe de sensibilizare destinate practicienilor și prin sublinierea necesității de formare a acestora cu privire la posibilitatea recurgerii la ordinul european de protecție.

Comisia va încuraja, de asemenea, statele membre să înființeze **adăposturi familiale** care să ofere victimelor violenței bazate pe gen o asistență specifică și integrată⁵⁹. Comisia va promova înființarea unor astfel de adăposturi familiale prin intermediul campaniei UE

⁵⁵ Raportul Comisiei privind punerea în aplicare a Directivei privind ordinul european de protecție, menționat mai sus, indică faptul că, potrivit informațiilor de care dispune Comisia, au fost emise doar 37 de ordine europene de protecție și numai 15 au fost executate în perioada 2015-2018 (perioada cu privire la care statele membre au informat Comisia despre datele lor).

⁵⁶ A se vedea raportul Parlamentului European referitor la punerea în aplicare a Directivei privind ordinul european de protecție.

⁵⁷ A se vedea, în special, un raport privind nevoile specifice și ordinele de protecție referitor la ordinele de protecție și victimele violenței domestice, cofinanțat de programul Daphne (2016); raportul indică faptul că nevoile specifice ale femeilor care solicită ordine de protecție sunt adesea trecute cu vederea de către autoritățile naționale relevante. Același studiu relevă existența unor inconsecvențe grave în procesul de luare a deciziilor de către autoritățile judiciare naționale în ceea ce privește modalitățile de aplicare a ordinelor de protecție. http://snap-eu.org/report/International_Report.pdf.

⁵⁸ În conformitate cu Directiva 2011/99/UE, legislația națională care reglementează măsurile de protecție poate impune persoanelor care reprezintă un pericol interdicția deplasării în anumite locuri, interdicția sau reglementarea contactului ori interdicția sau reglementarea apropierei de persoana protejată la o distanță mai mică decât cea prevăzută.

⁵⁹ Adăposturile familiale sunt un model de loc sigur pentru victimele violenței domestice, unde victimele pot raporta săvârșirea unei infracțiuni, pot primi sprijin psihologic și consiliere.

privind drepturile victimelor, al fondurilor UE disponibile și al contactelor cu părțile interesate relevante.

În categoria victimelor care au nevoie de o asistență specifică și integrată și de protecție, este esențial să fie menționați **copiii care sunt victime ale infracțiunilor**. Comisia va continua să asigure respectarea normelor UE prevăzute în Directiva privind drepturile victimelor care îi vizează în mod specific pe copii, în conformitate cu principiul general conform căruia, în cazul în care victima este un copil, preocuparea primordială trebuie să fie interesul superior al copilului⁶⁰. Comisia consolidează, de asemenea, monitorizarea regimurilor juridice naționale în ceea ce privește asigurarea adaptării acestora la nevoile copiilor. În 2021, Comisia intenționează să adopte o **strategie cuprinzătoare privind drepturile copilului**⁶¹, care va include acțiuni specifice referitoare la copiii care sunt victime ale criminalității, cum ar fi promovarea permanentă a adăposturilor pentru copii⁶².

În ceea ce privește copiii care au fost victime ale unor abuzuri sexuale, Comisia intenționează să adopte în 2020 o **strategie specifică pentru combaterea mai eficace a abuzurilor sexuale asupra copiilor**. Strategia respectivă va include acțiuni menite să acorde asistență și protecție copiilor care au fost victime ale abuzurilor sexuale. Comisia va consolida cooperarea dintre autoritățile de aplicare a legii, rețeaua INHOPE de linii telefonice de urgență și sectorul industrial. Comisia va analiza cele mai recente evoluții tehnologice care ar putea permite o detectare și eliminare mai rapide ale materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor.

Un alt grup de victime deosebit de vulnerabile care necesită o asistență de specialitate și integrată este cel al **victimelor terorismului**. Atacurile teroriste nu sunt îndreptate numai împotriva persoanelor, ci și a statelor și a societăților noastre libere și deschise, fără granițe. Trebuie ca statele membre să își asume responsabilitățile care le revin și să se asigure că se acordă acestor victime asistența, protecția și recunoașterea de care au nevoie. Atacurile teroriste vizează adesea destinații turistice sau plăci turnante ale călătoriilor internaționale și, astfel, fac mai ales victime printre persoanele care deplasează transfrontalier. Prin urmare, atunci când își exercită drepturile, victimele terorismului sunt în mod special susceptibile să se confrunte cu dificultățile inerente unei situații transfrontaliere. Pentru a promova acordarea unei asistențe integrate victimelor terorismului în toate statele membre ale UE, Comisia a lansat, în ianuarie 2020, **Centrul UE de expertiză pentru victimele terorismului** ca proiect-pilot pe o perioadă de doi

⁶⁰ Printre astfel de măsuri specifice se numără furnizarea de informații pentru copii, audieri adaptate copiilor și o protecție specifică pentru copii.

⁶¹ Scrisoarea de misiune a dnei Dubravka Šuica, vicepreședinta desemnată pentru democrație și demografie, 1 decembrie 2019, disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-dubravka-suica_en.pdf.

⁶² Adăposturile pentru copii, bazate pe modelul scandinav al „Barnahus”, care este tot mai popular în prezent în toate țările din Uniunea Europeană și la nivel internațional, sunt centre interdisciplinare și multiinstituționale destinate copiilor care au fost victime sau martori ai unor infracțiuni și adaptate nevoilor acestora, în care copiii pot fi intervievați și supuși unor examene medicale în scopuri criminalistice, pot fi evaluați în mod cuprinzător și pot beneficia de toate serviciile terapeutice relevante de la personalul de specialitate.

ani⁶³. Printre altele, centrul UE va furniza orientări și activități de formare cu privire la drepturile și nevoile victimelor, care se vor baza pe cele mai bune practici ale statelor membre afectate. Comisia va asigura buna funcționare a acestui proiect-pilot și va evalua necesitatea continuării sale până la sfârșitul anului 2021⁶⁴.

În ciuda eforturilor depuse de statele membre ale UE, **infracțiunile motivate de ură** sunt tot mai numeroase în UE⁶⁵. Se profilează tot mai mult posibilitatea îngrijorătoare ca organizațiile societății civile, activiștii și politicienii să devină ținte ale infracțiunilor motivate de ură. Este esențial să se acorde sprijin victimelor acestui tip de infracțiune pentru a se crea condiții favorabile afirmării și consolidării discursului democratic. Infracțiunile motivate de ură au, de asemenea, un impact disproporționat asupra anumitor comunități, cum ar fi evreii, romii, musulmanii, persoanele de origine africană, migranții și comunitatea LGBTI+, în special persoanele care sunt vizați de astfel de atacuri din mai multe considerente.

În legătură cu drepturile victimelor, **inițiativele Comisiei de combatere a rasismului și xenofobiei** au drept obiectiv încurajarea raportării infracțiunilor motivate de ură, îmbunătățirea investigării precise a motivelor prejudecăților, precum și sprijinirea victimelor rasismului și xenofobiei. Comisia va continua să pună în aplicare principiile directe recent adoptate privind asigurarea accesului la justiție, protecție și asistență pentru victimele infracțiunilor motivate de ură și ale discursurilor de incitare la ură⁶⁶;

În plus, Comisia va continua să sprijine statele membre în procesul de elaborare a strategiilor naționale de combatere a antisemitismului pentru a consolida capacitatea de acțiune a victimelor infracțiunilor antisemite motivate de ură și a le proteja⁶⁷. În plus, acțiunile întreprinse pentru consolidarea drepturilor victimelor vor fi coordonate cu activitățile desfășurate în contextul viitoarei inițiative privind egalitatea și incluziunea romilor și al viitoarei **strategii privind egalitatea pentru persoanele LGBTI+**.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en

⁶⁴ Pe baza analizei Comisiei și în funcție de finanțarea disponibilă, Comisia va decide dacă să continue activitățile centrului după 2021.

⁶⁵ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-factsheet_hatecrime_ro_final.pdf

⁶⁶ În 2019, Grupul la nivel înalt privind combaterea rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță a convenit să creeze trei grupuri de lucru cu sprijinul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa - Biroul pentru instituții democratice și drepturile omului, al Agenției Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii și al Agenției pentru Drepturi Fundamentale, pentru a sprijini autoritățile naționale în vederea furnizării unor servicii eficiente și adecvate de sprijinire a victimelor infracțiunilor motivate de ură, precum și în elaborarea unei strategii de formare specifice pentru personalul din domeniul asigurării respectării legii și pentru înregistrarea, colectarea de date și încurajarea raportării infracțiunilor de către victimele infracțiunilor motivate de ură. Pentru mai multe informații, a se vedea: http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48874.

⁶⁷ A se vedea noul grup de lucru al Comisiei privind combaterea antisemitismului, însărcinat să pună în aplicare Declarația Consiliului privind combaterea antisemitismului și elaborarea unei abordări comune în materie de securitate pentru a proteja mai bine instituțiile și comunitățile evreiești în Europa (6 decembrie 2018).

Comisia va promova, de asemenea, acordarea de asistență specifică și integrată victimelor infracțiunilor motivate de ură, inclusiv prin cooperarea strânsă cu comunitățile relevante. În acest sens, Comisia va continua să colaboreze cu cele două grupuri de lucru recent înființate⁶⁸ în vederea îmbunătățirii asistenței acordate victimelor și a oferirii de cursuri de formare cadrelor de poliție. Comisia va acorda, de asemenea, o atenție deosebită asistenței și protecției victimelor care aparțin unor grupuri etnice și minorități care sunt în mod special susceptibile să fie victime ale criminalității și/sau care au nevoie de o asistență specială și de protecție.

Persoanele cu handicap sunt adesea victime ale infracțiunilor motivate de ură și a diferite forme de abuz⁶⁹. În plus, accesul lor la justiție ar putea fi mai dificil în cazul în care sunt private de capacitate juridică. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap⁷⁰ prevede că statele părți au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a promova recuperarea fizică, cognitivă și psihologică, reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor cu handicap care au fost victime ale oricărei forme de exploatare, violență sau abuz. În această privință, acțiunile din cadrul prezentei strategii vor trebui să se conformeze dispozițiilor Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap⁷¹.

Din cauza mobilității lor reduse, a stării lor generale de sănătate⁷² sau a stării lor de dependență (inclusiv față de membrii familiei sau de personalul din centrele rezidențiale de îngrijire), **persoanele în vârstă** pot fi, la rândul lor, mai susceptibile să fie victime ale diferitelor forme de criminalitate. Prin urmare, este esențial să se garanteze faptul că se furnizează asistență de specialitate și protecție adaptate nevoilor specifice ale persoanelor în vârstă.

O atenție deosebită ar trebui acordată, de asemenea, victimelor **criminalității organizate**. Traficul de persoane este o formă specială de criminalitate organizată, cu efecte devastatoare asupra victimelor din cauza naturii, a circumstanțelor, a duratei și a consecințelor infracțiunii. **Victimele traficului de persoane** au nevoie de asistență

⁶⁸ În 2019, Grupul la nivel înalt privind combaterea rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță a convenit să creeze două noi grupuri de lucru, unul care să sprijine autoritățile naționale în ceea ce privește formarea autorităților de asigurare a respectării legii cu privire la victimele infracțiunilor motivate de ură, condus de Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL), și unul care să sprijine autoritățile naționale în ceea ce privește acordarea de asistență victimelor infracțiunilor motivate de ură, condus de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa - Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR).

⁶⁹ De exemplu, Parlamentul European a subliniat că femeile cu handicap sunt de două până la de cinci ori mai susceptibile să fie victime ale violențelor decât alte femei, iar 34 % dintre femeile cu probleme de sănătate sau cu handicap au fost victime ale violenței fizice sau sexuale din partea unui partener în cursul vieții lor, a se vedea: Rezoluția Parlamentului European cu privire la situația femeilor cu handicap (2018/2685(RSP)).

⁷⁰ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html#Fulltext>

⁷¹ În special articolul 6 referitor la femeile cu handicap, articolul 9 privind accesibilitatea, articolul 12 privind recunoașterea în mod egal în fața legii și articolul 13 privind accesul la justiție.

⁷² 49 % din persoanele cu vârsta de 65 ani sau mai mult estimează că suferă de un handicap sau de o limitare de durată a activităților; statisticile Eurostat privind percepția personală asupra limitării de durată a activităților obișnuite ca urmare a problemelor de sănătate, în funcție de sex, vârstă și venit.

specială, de sprijin și protecție. În UE, aproape jumătate dintre victimele înregistrate ale traficului de persoane sunt cetățeni UE, iar majoritatea sunt femei și fete, traficate în special în scopul exploatarei sexuale. UE combate traficul de persoane într-o manieră globală, prin măsuri de coordonare în toate domeniile relevante și eforturi comune derulate în colaborare cu părțile interesate⁷³. În special, Comisia lucrează la o nouă abordare strategică în vederea eradicării traficului de persoane, ca parte a construirii unei Uniuni a securității. Acțiunile întreprinse în vederea eradicării traficului de persoane vor fi dezvoltate în continuare în contextul inițiativelor în pregătire de combatere a criminalității organizate.

Infrațiunile împotriva mediului au un impact asupra întregii societăți și pot avea consecințe deosebit de grave asupra persoanelor. Ele pot dăuna sănătății persoanelor, pot afecta mijloacele lor de subsistență și pot scădea valoarea bunurilor imobiliare. Victimele infrațiunilor împotriva mediului pot fi deosebit de susceptibile să facă obiectul victimizării secundare, intimidării și represaliilor, mai ales dacă infrațiunile împotriva mediului sunt o formă de criminalitate organizată. Victimele respective ar trebui să aibă acces la asistență de specialitate și la protecție.

Migranții în situație nereglementară care ajung să fie victime ale criminalității sunt adesea și în situații vulnerabile și vor avea greutate în a avea acces la justiție⁷⁴. Dacă aceștia raportează o infracțiune la poliție, ar putea fi obligați să se întoarcă în țara lor de origine⁷⁵. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor, drepturile victimelor trebuie să se aplice victimelor în mod nediscriminatoriu, indiferent de situația de ședere a acestora⁷⁶. Acest lucru este valabil și pentru minorii neînsoțiți. În temeiul prezentei strategii, Comisia va evalua instrumentele juridice și practice de la nivelul UE pentru a îmbunătăți raportarea infracțiunilor și accesul la serviciile de sprijinire a victimelor care sunt migranți, indiferent de situația de ședere a acestora. În special, Comisia va promova

⁷³ În ceea ce privește cadrul juridic și politic cuprinzător al UE referitor la traficul de persoane, care este axat pe nevoile victimelor, ține cont de dimensiunea de gen și de nevoile speciale ale copiilor, a se consulta https://ec.europa.eu/anti-trafficking/node/4598_en.

⁷⁴ A se vedea, de exemplu, proiectul COMPAS (Centrul privind migrația, politicile și societatea) al Universității Oxford privind „Raportarea în siguranță a infracțiunilor pentru victimele și martorii cu statut nereglementar în SUA și în Europa” (*Safe reporting of crime for victims and witnesses with irregular status in the US and Europe*), publicat în 2019, sau rezultatele proiectului realizat de Platforma pentru cooperare internațională privind migranții fără forme legale intitulat „Justiția nesigură? – permise de ședere pentru victimele criminalității din Europa” (*Insecure justice? – residence permits for victims of crime in Europe*).

⁷⁵ În temeiul Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, statele membre trebuie să emită o decizie de returnare împotriva oricărui resortisant al unei țări terțe care se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor. Victimelor anumitor categorii de infracțiuni, cum ar fi formele grave de exploatare prin muncă, li se pot acorda de la caz la caz permise cu durată limitată - a se vedea Directiva 2009/52/CE („Directiva privind sancțiunile împotriva angajatorilor”).

⁷⁶ Raportul întocmit de Agenția pentru Drepturi Fundamentale (2019) *Migration: Key fundamental rights concerns* (Migrația: Principalele preocupări în materie de drepturi fundamentale) indică faptul că multe din infracțiunile cărora le sunt victime migranții nu sunt raportate de aceștia autorităților. Astfel cum demonstrează activitatea de cercetare realizată de Rețeaua europeană împotriva rasismului, migranții care au răspuns la o serie de întrebări în 24 de țări și-au exprimat temerea că dacă ar raporta o infracțiune, acest lucru ar avea un efect negativ asupra dosarului lor de imigrare.

schimbul de bune practici în rândul statelor membre, în scopul disocierii raportării infracțiunilor de procedura de returnare, fără a se pune în pericol eficacitatea acestor proceduri.

Un alt grup de victime care se află într-o situație deosebit de vulnerabilă este cel al **victimelor infracțiunilor săvârșite în detenție**. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, 25 % din deținuți se confruntă anual cu acte de violență⁷⁷. Accesul lor la justiție este adesea limitat. Deținuții sunt izolați, stigmatizați și au un acces limitat la informații⁷⁸. Prin prezenta strategie, Comisia va analiza modalitățile prin care ar putea furniza sprijin și protecție eficace victimelor aflate în detenție, de exemplu prin stabilirea de protocoale pentru protecția victimelor aflate în detenție și crearea unor organisme independente care să ancheteze infracțiunile săvârșite în detenție. Comisia va susține, de asemenea, formarea personalului din penitenciare în cadrul strategiei aflate în pregătire privind formarea judiciară europeană.

O asistență specifică și integrată acordată victimelor celor mai vulnerabile, care să îmbrățișeze o abordare holistică, multiinstituțională, necesită o strânsă cooperare între autorități, organizațiile relevante și comunitățile etnice, religioase și alte comunități minoritare. În cadrul prezentei strategii, Comisia va acorda o atenție deosebită promovării unor astfel de sinergii. Cu toate acestea, responsabilitatea principală le revine statelor membre, care ar trebui să instituie structurile relevante și să faciliteze sinergiile necesare dintre autorități și societatea civilă. Alte părți interesate sunt invitate, de asemenea, să își consolideze activitățile de sprijinire și protecție a victimelor celor mai vulnerabile.

Acțiuni-cheie pentru Comisia Europeană:

- **promovarea de acțiuni care să desprindă învățăminte în urma pandemiei de COVID-19, cum ar fi furnizarea de servicii de asistență online și declararea serviciilor de sprijinire a victimelor drept servicii esențiale;**
- **promovarea acordării unei asistențe integrate și specifice victimelor cu nevoi speciale, cum ar fi copiii, victimele violenței bazate pe gen sau ale violenței domestice, victimele infracțiunilor rasiste și xenofobe motivate de ură, victimele LGBTI+ ale infracțiunilor motivate de ură, victimele în vârstă și victimele cu handicap, prin posibilități de finanțare din partea UE și prin campania UE de sensibilizare cu privire la drepturile victimelor;**
- **aderarea UE la Convenția de la Istanbul sau măsuri alternative care să permită atingerea aceluiași obiectiv;**

⁷⁷ Organizația Mondială a Sănătății, *Prison and Health* („Închisoarea și sănătatea”) (2014), pp. 19-21 pentru definirea violenței în închisoare. Raport disponibil la adresa:

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/249188/Prisons-and-Health.pdf.

⁷⁸ Pentru o analiză mai aprofundată, a se consulta: *Rights behind bars – Access to justice for victims of violent crime suffered in pre-trial or immigration detention* („Drepturi în spatele gratiilor – Accesul la justiție pentru victimele infracțiunilor violente suferite în perioada instrucției penale sau în centrele de detenție pentru imigranți”), elaborat de organizația Fair Trials, publicat în 2019, <https://www.fairtrials.org/publication/rights-behind-bars>.

- evaluarea introducerii unor standarde minime privind protecția fizică a victimelor, inclusiv a unor condiții minime privind adoptarea de măsuri de protecție și modalitățile de aplicare a acestora și, acolo unde este cazul, prezentarea de propuneri legislative până în 2022;
- punerea în aplicare a principiilor directe privind asigurarea protecției și a sprijinului pentru victimele infracțiunilor motivate de ură și ale discursului de incitare la ură;
- facilitarea cooperării dintre statele membre în vederea îmbunătățirii asistenței acordate victimelor terorismului, în special în cazurile transfrontaliere, prin intermediul Centrului de expertiză al UE pentru victimele terorismului, aflat în faza de pilot;
- evaluarea instrumentelor de la nivelul UE pentru a permite raportarea infracțiunilor de către victimele care sunt migranți, indiferent de situația de ședere a acestora, precum și de către victimele aflate în detenție și, acolo unde este cazul, prezentarea de propuneri legislative până în 2022.

Acțiuni-cheie pentru statele membre:

- desprinderea de învățăminte în urma pandemiei de COVID-19, întreprinderea de acțiuni pentru ca victimele violenței bazate pe gen și ale violenței domestice să aibă acces la servicii de asistență și de protecție integrate în cadrul măsurilor naționale de urgență în caz de pandemie, inclusiv acces permanent la adăposturi și la linii de asistență telefonică, precum și consolidarea includerii societății civile în activitățile de sprijinire și protecție a victimelor;
- dezvoltarea unor servicii de asistență de specialitate integrată și specifică pentru victimele cele mai vulnerabile, inclusiv adăposturi pentru copii, adăposturi familiale, locuințe sigure pentru persoanele LGBTI+, servicii și spații care să asigure incluziunea persoanelor cu handicap și să fie accesibile pentru acestea și organisme independente care să ancheteze infracțiunile săvârșite în regim de detenție;
- luarea de măsuri pentru ca toate victimele, inclusiv victimele care sunt migranți, să aibă acces la justiție, indiferent de situația lor de ședere;
- luarea de măsuri pentru ca victimele care sunt copii să aibă acces la un proces de justiție adaptat nevoilor lor;
- organizarea de schimburi de bune practici între statele membre ale UE cu privire la acordarea de asistență și protecție victimelor celor mai vulnerabile, inclusiv victimelor terorismului;
- luarea de măsuri pentru a se asigura recunoașterea victimelor terorismului, de exemplu să se aibă în vedere ridicarea de monumente comemorative, construirea de muzee și acordarea de medalii;
- facilitarea cooperării și asigurarea unei abordări coordonate cu privire la drepturile victimelor între autoritățile judiciare și autoritățile de aplicare a legii, personalul medical și asistenții sociali, alți membri relevanți ai personalului de specialitate și organizațiile societății civile, astfel încât să se ofere o asistență specifică și integrată victimelor celor mai vulnerabile;

- **facilitarea cooperării între autoritățile competente din statele membre sau entitățile care furnizează asistență de specialitate în vederea asigurării accesului eficace al victimelor terorismului la informații relevante în cazurile transfrontaliere⁷⁹.**

Acțiuni-cheie pentru alte părți interesate:

- **Organizațiile societății civile – să fie implicate în sprijinirea victimelor în cooperare cu autoritățile naționale relevante.**

3. Facilitarea accesului victimelor la despăgubiri

În multe state membre, accesul victimelor la despăgubiri este dificil. Victimele pot solicita despăgubiri de la stat doar în urma unui proces îndelungat și adesea costisitor, care începe cu proceduri penale și este urmat de încercări de a obține despăgubiri de la autorul infracțiunii. Astfel cum se arată în raportul privind despăgubirile acordate victimelor⁸⁰, această situație se explică printre altele prin lipsa unor informații suficiente cu privire la dreptul victimelor la despăgubiri, numeroase piedici procedurale, inclusiv termene cu caracter restrictiv, alocări insuficiente din bugetele naționale și norme complicate care reglementează acordarea de despăgubiri din partea autorului infracțiunii și a statului. În cazul victimelor în situații transfrontaliere, este chiar mai dificil ca acestea să primească despăgubiri de la statul în care au fost victime, în pofida faptului că există norme ale UE în domeniu⁸¹.

Ar trebui ca toți actorii relevanți să ia măsuri, cu respectarea competențelor lor corespunzătoare, în vederea îmbunătățirii accesului victimelor la despăgubiri.

În temeiul Directivei privind despăgubirile⁸², statele membre se asigură că dispozițiile lor de drept intern prevăd existența unui sistem prin care să se acorde despăgubiri victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență pe teritoriile lor și care să garanteze o **despăgubire echitabilă și corespunzătoare** a victimelor⁸³. Comisia recomandă statelor membre să ia măsuri astfel încât sistemele lor naționale de despăgubiri să fie mai favorabile victimelor prin simplificarea regulilor privind condițiile de acordare a despăgubirilor și prin majorarea sumelor acordate ca despăgubire prin adaptarea bugetelor naționale. În temeiul Directivei privind drepturile victimelor, statele membre veghează, de asemenea, ca victimele să fie informate încă de la primul contact cu autoritățile competente cum și în ce situații pot beneficia de despăgubiri. Comisia va încuraja statele

⁷⁹ Astfel cum se prevede la articolul 26 din Directiva privind combaterea terorismului.

⁸⁰ Raport întocmit de J. Milquet, consilierul special al președintelui Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker: „Consolidarea drepturilor victimelor: de la despăgubiri la reparații – pentru o nouă strategie a UE privind drepturile victimelor 2020-2025”, martie 2019.

⁸¹ Directiva privind despăgubirile.

⁸² A se vedea articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind despăgubirile.

⁸³ A se vedea Concluziile Avocatului General Bobek în cauza C-129/19, prezentate la 14 mai 2020 <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=226497&text=&dir=&doclang=RO&part=1&occ=first&mode=DOC&pageIndex=0&cid=4907218>

membre să depășească aceste standarde minime și să se asigure că victimele sunt mai bine informate despre sistemele naționale de despăgubire și prin alte mijloace, cum ar fi campaniile de informare cu caracter general privind drepturile victimelor și site-urile interactive.

Obiectivul general al despăgubirilor este acela de a oferi recunoaștere victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență și de a contribui la procesul de vindecare⁸⁴. Victimele nu ar trebui să facă sub nicio formă obiectul victimizării secundare în timpul procedurii de despăgubire. Statele membre ar trebui să se asigure că victimele sunt protejate de riscurile victimizării secundare nu doar în timpul procedurilor penale, ci și atunci când solicită despăgubiri. În acest context, ar trebui să fie avute, de asemenea, în vedere victimele terorismului, creându-se o responsabilitate specifică pentru fiecare stat membru de a asigura o despăgubire echitabilă și corespunzătoare⁸⁵.

În ceea ce privește facilitarea accesului victimelor la despăgubiri, Comisia va monitoriza punerea în aplicare a legislației UE existente, în special a Directivei privind despăgubirile și a Directivei-cadru privind recunoașterea reciprocă a sancțiunilor financiare⁸⁶, pentru a vedea modul și măsura în care aceasta ar putea fi îmbunătățită pentru a se facilita accesul victimelor la despăgubiri. Regulamentul⁸⁷ privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare va contribui, de asemenea, când va deveni aplicabil, la facilitarea accesului victimelor la restituirea bunurilor și la despăgubirea victimelor în cazurile transfrontaliere⁸⁸. Directiva din 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor⁸⁹, care armonizează regimurile privind înghețarea și confiscarea în întreaga Uniune, solicită statelor membre să se asigure că ordinul de confiscare nu le împiedică pe victimele unei infracțiuni să obțină despăgubiri în baza cererilor de despăgubire formulate. Comisia va analiza posibilitățile de îmbunătățire a accesului victimelor la despăgubiri în temeiul directivei menționate mai sus.

Comisia și statele membre ar trebui, de asemenea, să analizeze cum ar putea îmbunătăți coordonarea și cooperarea dintre statele membre pentru a facilita accesul victimelor la despăgubiri în cazurile transfrontaliere. În special, statele membre ar trebui să-și îmbunătățească cooperarea în cadrul rețelei europene de puncte de contact naționale pentru despăgubiri⁹⁰. Rețeaua europeană pentru drepturile victimelor⁹¹ și rețeaua

⁸⁴ A se vedea, în special, Raportul întocmit de consilier specială J. Milquet.

⁸⁵ În temeiul articolului 24 din Directiva privind combaterea terorismului, statele membre oferă asistență în cazul cererilor referitoare la despăgubirea victimelor terorismului, care este prevăzută în dreptul național al statului membru în cauză.

⁸⁶ Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare.

⁸⁷ Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare.

⁸⁸ Începând de la data de 19 decembrie 2020.

⁸⁹ Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană.

⁹⁰ Astfel cum a fost creată în temeiul articolului 16 din Directiva privind despăgubirile.

europăană de puncte de contact naționale pentru despăgubiri ar trebui să analizeze cum ar putea să își îmbunătățească cooperarea și să sporească eficiența activităților rețelei.

Acțiuni-cheie pentru Comisia Europeană:

- monitorizarea și evaluarea legislației UE privind despăgubirile (incluzând despăgubirile din partea statului și despăgubirile de la autorul infracțiunii), inclusiv a Deciziei-cadru privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare și, acolo unde este cazul, prezentarea de propuneri legislative până în 2022.

Acțiuni-cheie pentru statele membre:

- evaluarea sistemelor naționale de acordare de despăgubiri și, dacă este necesar, eliminarea obstacolelor procedurale existente;
- asigurarea faptului că despăgubirile echitabile și adecvate din partea statului pentru infracțiunile premeditate săvârșite prin violență, inclusiv pentru victimele terorismului, sunt reflectate în bugetele naționale;
- asigurarea aplicării integrale a Regulamentului privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, în special a dispozițiilor privind restituirea bunurilor victimelor și despăgubirile acordate acestora;
- luarea de măsuri pentru ca victimele să nu facă obiectul victimizării secundare în cursul procedurii de despăgubire;
- facilitarea accesului uniform la informații cu privire la sistemele naționale de despăgubiri (crearea de site-uri interactive, accesibile și ușor de utilizat);
- asigurarea faptului că personalul autorităților naționale competente în materie de despăgubire are cunoștință de drepturile victimelor și de necesitatea de a evita riscurile victimizării secundare;
- asigurarea cooperării cu alte state membre în cazurile transfrontaliere în cadrul structurilor UE relevante.

Acțiuni-cheie pentru alte părți interesate:

- rețeaua europeană pentru drepturile victimelor și rețeaua europeană de puncte de contact naționale pentru despăgubiri – să analizeze modul în care își pot îmbunătăți cooperarea și pot spori eficiența rețelei;
- organizațiile de sprijinire a victimelor – să colaboreze cu autoritățile naționale în materie de despăgubiri pentru a le oferi sprijin, a face schimb de bune practici și a organiza activități de formare reciprocă.

⁹¹ Rețeaua europeană pentru drepturile victimelor (ENVR) a fost creată cu ajutorul unui grant al UE și constituie un forum pentru experții naționali, în cadrul căruia aceștia pot face schimb de bune practici și pot discuta despre drepturile victimelor. Pentru mai multe informații, a se vedea: <https://envr.eu/>.

COOPERAREA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR VICTIMELOR

4. Consolidarea cooperării și a coordonării între părțile interesate relevante

Principalul obiectiv al consolidării coordonării și cooperării la nivel UE și la nivel național este de a asigura faptul că toți actorii relevanți conlucrează în vederea garantării accesului victimelor la justiție. În temeiul normelor UE privind drepturile victimelor, toate victimele criminalității ar trebui să beneficieze de recunoaștere și să fie tratate într-o manieră respectuoasă, profesionistă, adaptată nevoilor lor și nediscriminatorie. Pentru aceasta este nevoie să fie implicați toți actorii relevanți.

La nivel național, este esențial să se aducă laolaltă toate persoanele care intră în contact cu victimele. Printre acestea se numără organele polițienești, autoritățile judiciare, personalul instanțelor, serviciile de sprijinire a victimelor, practicienii și autoritățile în materie de despăgubiri. În cazul unor victime, este esențial, de asemenea, să fie implicat personalul medical, cadrele didactice, personalul din cadrul serviciilor sociale sau din centrele de detenție. De altfel, întreaga societate ar trebui să fie implicată în demersurile de asigurare a faptului că toate victimele beneficiază de recunoaștere, că sunt respectate și că își pot exercita pe deplin drepturile lor.

Comisia va promova coordonarea și cooperarea la nivel național. Statele membre ar trebui să instituie **strategii naționale privind drepturile victimelor** care să asigure o abordare coordonată și orizontală în materie de drepturi ale victimelor. Astfel de politici pot include desemnarea unor coordonatori naționali pentru drepturile victimelor sau a unor ombudsmani responsabili pentru drepturile victimelor, lansarea unor campanii naționale de sensibilizare în ceea ce privește drepturile victimelor și integrarea drepturilor victimelor în cadrul altor politici precum sănătatea și educația.

O cooperare mai strânsă între toți actorii în ceea ce privește drepturile victimelor va conduce, de asemenea, la crearea unor **societăți mai reziliente**. În astfel de societăți, grație legăturilor societale puternice, este mai ușor să se împiedice infracționalitatea și să se gestioneze consecințele acesteia pentru anumite victime. Cooperarea strânsă și alianțele solide formate între autoritățile naționale și societatea civilă, inclusiv organizațiile neguvernamentale de sprijinire a victimelor, sunt esențiale în acest sens. Prin urmare, strategia va promova acțiuni al căror obiectiv este de a valorifica potențialul unor astfel de sinergii.

La nivelul UE, Comisia va înființa **Platforma pentru drepturile victimelor**, pentru a asigura o abordare mai orizontală în materie de drepturi ale victimelor. Platforma îi va reuni pentru prima dată pe toți actorii de la nivelul UE care sunt relevanți în ceea ce privește drepturile victimelor. Aceasta va include Comisia și o serie de actori importanți precum Rețeaua europeană pentru drepturile victimelor (ENVR), Rețeaua UE de puncte de contact naționale pentru despăgubiri, Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității (EQUINET), coordonatorul UE pentru combaterea terorismului și agențiile

relevante precum Eurojust, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL), Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE) și societatea civilă.

Platforma pentru drepturile victimelor va facilita dialogul permanent, schimbul de bune practici și influențele reciproce benefice între prezenta strategie, Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025 și alte strategii viitoare⁹².

Un **coordonator pentru drepturile victimelor** desemnat de Comisie va asigura coerența și eficacitatea diferitelor acțiuni legate de politica privind drepturile victimelor. În special, coordonatorul din partea Comisiei va fi responsabil de asigurarea bunei funcționări a Platformei pentru drepturile victimelor. Coordonatorul va sincroniza, de asemenea, acțiunile în materie de drepturi ale victimelor întreprinse de alte părți interesate de la nivel UE, mai ales în cazul în care acestea sunt relevante pentru aplicarea Directivei privind drepturile victimelor.

Acțiuni-cheie pentru Comisia Europeană:

- **instituirea Platformei pentru drepturile victimelor – reunirea actorilor relevanți de la nivelul UE din domeniul drepturilor victimelor și asigurarea sinergiei cu alte strategii relevante în materie de politică⁹³.**

Acțiuni-cheie pentru statele membre:

- **crearea unor strategii naționale privind drepturile victimelor care să aibă o abordare cuprinzătoare și holistică în materie de drepturi ale victimelor și să îi implice pe toți cei care sunt susceptibili să intre în contact cu victimele;**
- **promovarea drepturilor victimelor în rândul tuturor celor care sunt susceptibili să intre în contact cu acestea, inclusiv poliția, serviciile de sprijin și personalul medical;**
- **facilitarea funcționării rețelelor relevante de la nivelul UE în cadrul cărora participă experți naționali în materie de drepturi ale victimelor, cum ar fi rețeaua europeană pentru drepturile victimelor (ENVR);**
- **întreprinderea de acțiuni cu scopul de a crea o societate mai rezilientă prin promovarea unei implicări mai mari a societății civile în cadrul acțiunilor de la nivel național.**

⁹² Alte strategii relevante din domeniu includ Strategia privind drepturile copilului, Strategia privind formarea judiciară europeană, Strategia privind egalitatea LGBTI+, cadrul UE actualizat privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor și Strategia privind o uniune a securității, abordarea strategică în vederea eradicării traficului de persoane și Strategia pentru combaterea mai eficace a abuzului sexual asupra copiilor.

⁹³ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-commission-work-programme-key-documents_ro

Acțiuni-cheie pentru alte organisme și părți interesate din UE:

- **Eurojust, Agenția pentru Drepturi Fundamentale, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați și rețeaua europeană pentru drepturile victimelor ar trebui să prezinte rapoarte cu privire la cum ar putea fi îmbunătățite cooperarea și schimbul de informații și de bune practici între autoritățile competente în cazurile transfrontaliere.**

5. Consolidarea dimensiunii internaționale a drepturilor victimelor

Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația (2020-2024) adoptat recent⁹⁴ reafirmă angajamentul UE de a promova, a proteja și a respecta drepturile omului la nivel mondial. Uniunea Europeană are ca obiectiv asigurarea faptului că standardele înalte în materie de drepturi ale victimelor sunt respectate în toate contextele, inclusiv în situații internaționale. Planul de acțiune acoperă, de asemenea, acțiunile legate de Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului și, prin urmare, permite să se acorde atenție victimelor infracțiunilor și abuzurilor comise în contextul sectorului privat, inclusiv victimelor infracțiunilor împotriva mediului.

Răspunsul mondial al UE la criza provocată de pandemia de COVID-19 a inclus acțiuni de răspuns la amenințările la adresa drepturilor omului și la creșterea numărului cazurilor de violență domestică. Ca parte a sprijinului acordat de Team Europe țărilor partenere pentru a face față pandemiei, UE a continuat să monitorizeze situația drepturilor omului și a democrației și a redirecționat programele pentru a se asigura că victimele din țările partenere primesc asistența și protecția necesare.

UE și statele sale membre vor continua să colaboreze cu Organizația Națiunilor Unite și cu Consiliul Europei și în cadrul acestor foruri pentru a promova drepturile victimelor UE în țările partenere și pentru a face schimb de bune practici⁹⁵. În special, UE va continua să promoveze standarde înalte în materie de drepturile victimelor în cadrul programelor geografice și tematice ale UE privind accesul la justiție, care sunt deja în etapa de punere în aplicare în țările partenere. În special, UE continuă să sprijine inițiativa Spotlight UE-ONU⁹⁶ pentru prevenirea și eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și a fetelor în cinci regiuni din lume. UE cooperează, de asemenea, cu FIFA și OMS în cadrul campaniilor de combatere a violenței domestice. UE va sprijini Fondul internațional pentru supraviețuitorii violenței sexuale în situații de conflict⁹⁷ și Alianța mondială WeProtect pentru încetarea exploatarei sexuale a copiilor pe internet⁹⁸.

⁹⁴ Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu, Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024, JOIN/2020/5 final.

⁹⁵ Agenda emergentă a ONU privind afacerile și drepturile omului, inclusiv în ceea ce privește accesul la căile de atac (atât juridice, cât și fără caracter juridic) în cazul victimelor abuzurilor în materie de drepturi ale omului săvârșite de întreprinderi/actori din sectorul privat ar putea, de asemenea, să fie avută în vedere.

⁹⁶ <https://spotlightinitiative.org/>

⁹⁷ Un nou fond pentru acordarea de despăgubiri victimelor violenței sexuale în situații de conflict. Fondul se bazează pe angajamentul Biroului Reprezentantului Special al Secretarului General al ONU pentru combaterea violenței sexuale în conflictele armate, pe activitatea desfășurată de Fundația Dr Denis Mukwege și de

UE va continua, de asemenea, să sprijine acțiunile de consolidare a capacității țărilor partenere prioritare legate de acordarea de sprijin victimelor terorismului. În special, UE va continua să sprijine inițiativele și proiectele conduse de ONU care vizează consolidarea capacităților statelor membre ale ONU de a acorda asistență victimelor terorismului, cum ar fi „Grupul prietenilor victimelor terorismului”, condus de Afganistan și Spania⁹⁹, sau organizarea Congresului mondial al victimelor terorismului de către Biroul Organizației Națiunilor Unite de combatere a terorismului și de Spania¹⁰⁰.

În plus, UE va promova în continuare standardele UE privind drepturile victimelor (inclusiv drepturile recunoscute de UE victimelor terorismului, victimelor criminalității organizate, victimelor infracțiunilor împotriva mediului și drepturile victimelor din UE în general) în cadrul unor noi programe care vor fi dezvoltate în contextul noului cadru financiar multianual (2021-2027). În contextul negocierilor de aderare și al procesului de stabilizare și de asociere, UE va continua să colaboreze îndeaproape cu țările candidate și potențial candidate pentru a consolida drepturile victimelor.

UE se va axa, de asemenea, pe asigurarea accesului optim la justiție pentru cetățenii UE care sunt victime ale infracțiunilor în țări terțe. Pentru aceasta va fi nevoie de un contact și o cooperare mai strânsă între autorități și organizațiile de sprijin din țările terțe, autoritățile consulare și organizațiile de sprijin din statele membre ale UE. Uniunea Europeană, prin Înaltul Reprezentant pentru politică externă și securitate, va încuraja și va facilita o astfel de cooperare pentru a îmbunătăți acordarea de asistență și protecție cetățenilor UE care sunt persecutați în țările terțe.

Acțiuni-cheie pentru Uniunea Europeană:

- **consolidarea cooperării cu partenerii internaționali și regionali, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite și Consiliul Europei, pentru a promova standarde internaționale ridicate pentru drepturile victimelor, inclusiv drepturile victimelor infracțiunilor motivate de ură, ale victimelor copii, ale victimelor terorismului, ale victimelor migranți, ale victimelor violențelor sexuale și ale violenței bazate pe gen, ale persoanelor LGBTI+ care sunt victime ale infracțiunilor motivate de ură, ale victimelor criminalității organizate, ale victimelor infracțiunilor împotriva mediului și ale victimelor cu handicap;**
- **utilizarea fondurilor UE și a dialogului politic pentru a promova, a susține și a proteja drepturile victimelor și pentru a asigura accesul la justiție al victimelor din țările partenere;**

organizația Nadia's Initiative, precum și pe vocile supraviețuitorilor violenței sexuale în situații de conflict armat din întreaga lume. <https://news.un.org/en/story/2019/10/1050271>.

⁹⁸ <https://www.weprotect.org/>

⁹⁹ Inițiativa „Grupul de prieteni ai victimelor terorismului”, condusă de Afganistan și de Spania, a fost lansată în iunie 2019 cu scopul de a acorda o atenție sporită și de a încuraja activități suplimentare cu privire la acest subiect în cadrul Organizației Națiunilor Unite.

¹⁰⁰ <https://www.un.org/counterterrorism/2020-counter-terrorism-week>

- **promovarea cooperării în vederea îmbunătățirii asistenței și protecției acordate cetățenilor UE care sunt victime ale infracțiunilor în țări terțe;**
- **consolidarea cooperării dintre autoritățile naționale și organizațiile de sprijin din țările terțe, autoritățile consulare și organizațiile de sprijin din statele membre ale UE în vederea facilitării accesului la justiție al cetățenilor UE care sunt victime ale infracțiunilor în țări terțe.**

CONCLUZIE

UE trebuie să facă mai mult pentru a proteja persoanele care sunt victime ale criminalității. Prima strategie a UE privind drepturile victimelor prevede un set ambițios de acțiuni pentru următorii cinci ani. Se așteaptă ca aceste acțiuni să asigure o mai bună protecție a drepturilor victimelor, inclusiv ținând seama în mod corespunzător de victimele cu nevoi specifice, și astfel să sporească securitatea tuturor cetățenilor din Uniune.

Comisia se va axa pe punerea în aplicare integrală și pe asigurarea respectării normelor UE privind drepturile victimelor. Ea va promova acțiunile de sensibilizare privind drepturile victimelor și va conlucra cu statele membre în vederea consolidării rezilienței structurilor de sprijinire a victimelor, inclusiv prin desprinderea de învățăminte în urma pandemiei de COVID-19. În plus, Comisia va continua să evalueze instrumentele UE și eventualele deficiențe ale acestora și, acolo unde este necesar, va prezenta propuneri legislative până în 2022 în vederea consolidării în continuare a drepturilor victimelor.

Punerea în aplicare a prezentei strategii va fi monitorizată în mod regulat, inclusiv prin reuniuni periodice ale Platformei pentru drepturile victimelor pentru a culege informații actualizate cu privire la acțiunile aflate în responsabilitatea diferiților actori. În plus, Comisia va evalua acțiunile derulate în cadrul strategiei la jumătatea perioadei prevăzute pentru aplicarea acesteia și o va actualiza dacă va fi nevoie.

Asigurarea executării depline a drepturilor tuturor victimelor peste tot în UE și indiferent de situație necesită implicarea tuturor actorilor relevanți, la nivelul UE, dar și la nivel național și local. Prezenta strategie necesită eforturi comune din partea Comisiei Europene, a altor instituții și organisme, a statelor membre și a societății civile. Pentru a reuși, trebuie să lucrăm cu toții împreună.